

КУЧЛИ ДАВЛАТДАН — КУЧЛИ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ САРИ

ЖАМИЯТ

№ 4 (689)
2020 йил
31 январь,
Жума

Ижтимоий-сиёсий газета 2006 йил 31 августдан чоп этила бошлаган www.bong.uz @ jamiyatgzt@mail.ru

— Сен, албатта, голиб бўласан, шогирд!

— Фолбин бўлинг-е, устоз!

Туб
бурилиш
бўсағасида

“ХАВОТИРЛАНМА,
СЕН БИРИНЧИ
ЎРИНИ ОЛАСАН!”

КОРОНАВИРУС
“ВАЙРОНА”/ВИРУС ВА

• Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасига муносабатлар

**Инсонпарвар
сиёсат**

**Олий
масъулият**

**Улуғларга
ардоқ,
ёшларга
сабоқ**

**Энг
катта**

**Янги ғоя, янги
ташаббуслар билан**

бойлигимиз

**ҚИСҚА
САТРАЛДАРДА
ЎҚИҢ!**

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 30 январь куни Ислом Каримов ҳайкали пойига гулчамбар қўйди.

ТУСУБИ Дўсағасида

Мана, уч йилдирки, юртимизда ажойиб бир анъана қарор топди. Йил якунига етганида, янги йил бошланаётганда давлатимиз раҳбари нафақат Олий Мажлисга, балки бутун халққа Мурожаатнома билан чиқади. Бу мамлакат ҳаётида муҳим ижтимоий воқеа бўлиб, уни оддий фуқародан тортиб то масъул раҳбаргача интизорлик билан кутади.

Ахир Ўзбекистон бутун минтақамизда, жаҳон ҳамжамиятида қандай ўрин тутиши, нималарга эришди-у, келгусида қандай марраларни эгаллашимиз зарурлиги очиқ-ойдин айтилишига ким ҳам қизиқмайди, дейсиз.

Маълум бўлишича, 2019 йилда қўлга киритилган натижаларимиз ва жорий йилда тармоқларга ажратилган маблағлар миқдори аввалги йилдагиларга нисбатан бир неча баравар кўпайибди. Бу ислохотларни изчил жорий этиш меваси бўлиб, эртанги кунга ишончимиз янада ошаётганидан дарак беради. Илгари инфляциянинг ошиш суръатини пасайтириш вазифаси қўйиларди. Энди инфляцияни 5 фоизга камайтириш режаси

белгиламоқда. Аммо ҳозирги эришган кўрсаткичларимиз бизни хотиржам бўлишимизга асос бўлолмайди. Президентимиз айтишича, ҳали кўнглимиз тўлмайдиган манфий томонларимиз кўп экан.

Бейхитёр савол туғилади: камчиликларимизни баргараф этиш кимнинг зиммасида? Бу ҳолатни юракдан ҳис қилиб, Ватан қудратини мустақамлаш вазифаси юртимизнинг ҳар бир фуқаросига тааллуқли. Тўғри, Юртбошимиз катта анжуманда бу масъулятни турли даражадаги раҳбарлардан талаб қиляпти. Оддий фуқаро ўзи мансуб бўлган тизим, соҳа раҳбарларида ислохотлар муваффақиятига ишонч кўрмаса, ўзини амалдор деб ҳисоблаган одамлар атрофдагиларни ортидан эргаштирмаса, кўзланган натижага эришиш мушкул.

Нафақат депутатлар, сенаторлар, балки бутун халқимиз Ўзбекистон учун тарихий даврда яшаётганимизни ёдда тутиши зарур.

Давримизнинг тарихий палла эканлиги ҳақида икки оғиз сўз. Ҳозир адолатли фуқаролик жамиятини барпо этишнинг дастлабки босқичида яшаймиз. Ҳаммамизнинг мақсадимиз инсон ҳаёти фаровонлашишига эришиш. Бунинг учун эски иллатлардан халос бўлиб, эл кўзи ўнгидан (шаффофлик назарда тутиляпти) адолат тамойилларига

асосланиб янги жамият қуришимиз керак. Бу мақсадга эришиш учун ҳамма ўз жамоаси гол уришига ишқибоз бўлгани каби тарафдор бўлиши керак. Бунинг учун “ҳа бўл, ҳа бўл” дейиш эмас, ўша ислохотларда бевосита иштирок этиш муҳим. Тасаввур қилинг, шундай эзгу ишда миллионлаб халқимиз жон куйдириши мақсадимиз сари тезроқ элтади.

Президентимиз Мурожаатномасида қайси соҳа ҳақида сўз кетмасин, ҳаммасида халқ фаровонлиги, эл-юрт фароғатига эришиш мақсади мужассам. Яна бир жиҳат: билдирилган ҳар бир гоя, фикр аниқ-тиник баён этилган. Аввалги анжуманлардан бирида Андижон вилояти ҳокимининг: “Илгари ҳам сенатор бўлганмиз, лекин бу сафар Президентимиз сенатор қандай бўлиши кераклигини рўй-рост тушунтириб бердилар” деган эътирофи ҳақиқатдир. Аниқ, раван сўз эшитсангиз, фикрингиз ҳам кўзгудек тиниклашади.

Ўзбекистонда камбағал одам бўлмаслики керак. Бу янгиликни, очиги, ҳеч ким кутмаган эди. Шу фикр айтилганда юртимизнинг чекка бир қишлоғидан кам таъминланган одам телевизор қаршида ўтирганлигини тасаввур қилдим. Бу гапларни эшитиб: “Хайрият, бизни ҳам ўйлайдиган инсон бор эканку!” деб юборишни турган гап. Машойхларнинг айтишича, бечора одамларнинг дуоסי албатта етиб боради. Шундай савоб ишга дохил бўлган Йўлбошимиз халқимиз бахтига ҳаммиша омон бўлсин.

Қаранг, камбағалликни камайтириш учун 700 миллион доллар сарфланади. Албатта, буни ёрдамга муҳтож аҳоли учун еб кетарга маблағ тарқатилади, деб тушунмаслик керак. Давлатдан пул олган ҳар бир фуқаро ўша сармомияни кўпайтириш тадбирини кўриши лозим. Шу йўл билан камбағалликдан бой бўлиш сари йўл очилади. Қани айтинг, дунёнинг қай ерида шундай гамхўрлик бор?!

Демак, фалон туман ҳокими қандай ишляпти, деган саволга пахта ёки галла тайёрлаш топшириқларини бажарганига қараб эмас, аввало, ўша худудда қанча тадбиркорлик субъектлари ва янги иш ўринлари ортганлигига қараб баҳо бериллади.

Мурожаатномада қутилган, қутилмаган янгиликлар кўп бўлди. Шулардан бири Ўзбекистон Жамоатчилик палатаси ташкил этилиши ҳақидаги таклиф. Дунёнинг бошқа мамлакатларида шундай тузилма мавжудлигини биламиз, албатта. Президентимиз таклифи эса юртимизда жамоатчилик назоратини янада кучайтириш, жамоат ўртасида ўзаро яқин ҳамкорлик ўрнатиш мақ-

садидан келиб чиқди. Хўш, ушбу палатага кимлар аъзо бўлади? Кўпни кўрган, дунёнинг паст-баландини яхши билган, ҳаётий тажриба тўплаган донишманд инсонлар халқ ўй-фикрларини ифода этишади. Жамоатчилик палатаси расмий парламент фаолияти ҳақида ҳам халқ фикрини айтиши мумкин. Оқил Салимов, Худойберди Тўхтабоев, Турсунбой Рашидов, Иброҳим Ғофуров, Наим Қаримов сингари эл назаридаги таниқли сиймолар Жамоатчилик палатасини ташкил этишса, аини муддао бўлارد. Бу тузилмада жамиятимиздаги долзарб мавзулар, халқни ўйлантирган масалалар муҳокама қилиниб, умуми-ишмишга наф келтирувчи фикрлар хазинаси вужудга келиши шубҳасиз.

Президентимиз Мурожаатномасини баён этиш асносида “Пахта ва галла этиштиришга давлат бююртмасини бекор қилиб...” деган лаҳзаларда анжуман қатнашчилари тик оёқда гулдурос қарсақлар билан олқишлашди. Сўнг “ушбу маъсулларни бозор тамойиллари асосида харид қилиш тизимига босқичма-босқич ўтатиш” деган янгилик айтилди. Ахир бу инқилобий ўзгариш-ку! Бу тартиб жорий этилгач, минг-минглаб фермерларнинг қалди кўтарилади, уларнинг оилалари рўшнолик кўради. Пахта ва галлани этиштирган деҳқон томонидан бозор баҳосида сотилса, олам гулистон бўлади.

Баъзи чекка худудларга борганимизда сўраб қолишади. “Президентимиз кам таъминланган хонадонларда одамлар қанчалик қийналиб ҳаёт кечираётганини, қозонига бир бурда гўшт ҳам тушмаётганини билармикан” деган саволни беришади. Мана, январь ойи охирида икки палатани парламентдаги йиғилишларда, Олий Мажлисга Мурожаатнома йўлланганда билдикки, давлатимиз раҳбари халқимиз ҳаётидан тўла хабардор. Шу боис Юртбошимиз халқ ҳаётини яхшилаш, миллат дардига дармон бўлиш учун астойдил интиломоқда.

Имом Бухорий бобомизнинг пурҳикмат ҳадиси: “Барча амаллар ниятга қараб бўлади” дегани чин маънода тўғридир. Бизнинг ниятимиз ҳаммиша пок ва эзгу: юртимиз гуллаб-яшнасин, одамларимиз яхши ҳаёт кечирсин. Утган уч йиллик ҳаётимиз бу ниятларимиз амалга ошажидан дарак бермоқда. Насиб этса, эл-юрт орзулари ушалаб, Ўзбекистон ҳамма ҳавас қиладиган ўлкага айланади.

Шухрат ЖАББОРОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист

Олий масъулият

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг бу галги Олий Мажлис палаталарига йўллаган Мурожаатномасини мамлакатимиз ҳаётига, келажагига дахлдор деб билан ҳар бир киши катта қизиқиш билан тинглади, қўлаб-қувватлади.

Табиики, унда аҳоли саломатлиги, соғлом авлод, она ва бола саломатлиги муҳофазасига бевосита алоқадор бўлган соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилиши керак бўлган ислохотларга алоҳида тўхтади.

Аввало, давлатимиз раҳбари мамлакатимизда бу борда олиб олиб борилаётган ислохотларнинг давоми

сифатида шифокорларнинг жамиятдаги ўрни ва миқомини кучайтириш, халқимиз ўртасида бу касб эгаларига бўлган ҳурматини янада ошириш, улар учун муносиб меҳнат шароитини яратиш ҳамда даромадларини кўпайтириш бўйича амалий чора-тадбирлар кўрилишини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Аҳолига тиббий хизмат кўрсатишни биринчи галда тиббий муассаса-

лар, дори-дармонлар ва малакали мутахассисларсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ҳа, давлатимиз томонидан мазкур соҳага эътибор, ажратилаётган маблағ ошиб бораёпти. Таъкидлаб ўтилганидек, аҳолини дори воситалари, тиббиёт буюмлари билан таъминлаш ўтган йилга исбатан 1,3 баробар кўп, аниқроқ рақамларда айтсак, 1,5 триллион сўм ажратилган. Тиббиёт муассасалари қурилиши ва тазмирлашга ҳам бюджетдан қарийб шунча маблағ сарфланган.

Жумладан, Гематологик ва вирусологик ёрдам сифатини ошириш, бу турдаги даволаниши қийин бўлган беморларга тиббий хизмат кўрсатишни тубдан ўзгартириш долзарб эканлиги айтиб ўтилди.

Айни пайтда тиббиёт соҳасини молиялаштириш, мажбурий тиббий сугуртага оид қонунларни қабул қилиш, дори-дармонлар нархи масалалари давлат раҳбарининг мурожаатномасида эътибор қаратилиши ўта

муҳим аҳамият касб этди. Мамлакат тараққиёти, мавжуд муаммоларни ҳал этиш учун фақат давлат идоралари эмас, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари ҳам курашиши катта самара бериши таъкидлаб ўтилди.

Шу маънода “Соғлом авлод учун” Халқаро нодавлат фонди Мурожаатномадан келиб чиққан ҳолда юқоридан аҳоли саломатлигини мустақамлаш, баркамол авлод, оналар ва болалар саломатлигини мустақамлаш борасидаги фаолиятини янада кучайтиради. Мурожаатномада белгиланган барча устувор мақсад ва вазифалар давлат ва жамият, халқимиз биллиги йўлидаги ишларимиз самарасини кучайтиришига ишонамиз.

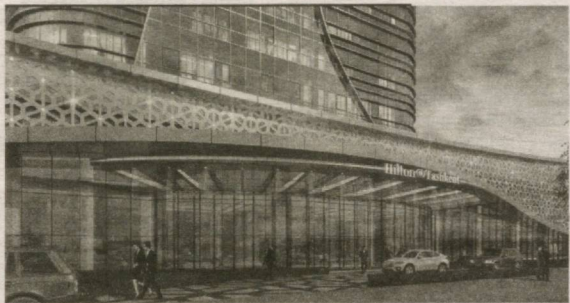
С.ИНАМОВА,
“Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди бошқаруви раиси

Адлия вазирлиги томонидан жорий йилнинг февраль ойида республика миқёсида меҳнаткашларнинг ойлик иш ҳақи масаласида онлайн тарзда мурожаат қабул қилиш йўлга қўйилади.

ИНСОНПАРВАР СИЁСАТ

АСРИЙ ЎЗГАРИШЛАР ДАВРИДА ЯШАЯПМИЗ. БУ ЭВРИЛИШ КИМЛАР ВА ҚАЙСИДИР СОҲЛАР УЧУН ЙЎҒОН ЧЎЗИЛИБ, ИНГИЧКА УЗИЛИШИГА ОЛИБ КЕЛАДИ. НЕГАКИ, БЎЛАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАРНИ, БУГУНГИ ҚАТЪИЙ ТАЛАБНИ ҲАР КИМ ҲАМ ҲАЗМ ҚИЛА ОЛМАЙДИ. АЙНИҚСА, ТЕПСА ТЕБРАНМАСЛАР, ОТАШИН ФИКРЛАР БУ ҚУЛОҒИДАН КИРИБ, ИККИНЧИ ҚУЛОҒИДАН ЧИҚИБ КЕТАДИГАНЛАРГА ҲЕЧ НАРСА ТАЪСИР ҚИЛМАЙДИ.

Гап шундаки, кейинги пайларда ислоҳотларни бошқача талқин этаётган, қўйилаётган дадил қадамларга нисбатан иккиланиб қаралаётгандек кайфият пайдо бўла бошлади. Нега шундай бўлмоқда? Коррупцияга қарши жуда жиддий кураш бошланган бўлса-да, амалда бунинг самарасини аниқ-тиниқ ҳис этганимиз йўқ. Президент олий таълимдаги коррупция ҳақида гапириб, Иқтисодий университетининг энг катта коррупционерини ишдан олганини, бу ердаги

ўқитувчиларнинг 60 фоизи аттестациядан ўта олмагани, оддий саволлар қаршисига мум тишлаб қолганини айтар экан, қаранг фарзандларимизга шу пайтгача кимлар дарс берган, дея надоматини билдирди. Адашмасам, юрт раҳбари худди шу одамни учинчи ё тўртинчи марта тилга олди. Ваҳоланки, унинг ишдан олинишини бошқача талқин этганлар ҳам бўлди. Айниқса, ижтимоий тармоқларда унинг ённи олганларни ҳам кузатдик. Уларни ўша ректорнинг ҳамтовоқлари

лейиш мумкин, холос. Бундайларга қарши ҳаммамиз бир бўлиб курашмас эканмиз, эртага сизнинг, менинг ҳам фарзандларимиз халқумини ҳамма нарсдан устун қўядиганларга дуч келиши мумкин. Шу боис Президентнинг бу борадаги ташаббусларини амалий жиҳатдан қўллаб-қувватлашимиз шарт.

Мурожаатномада олий таълим қабулига грантдан кўпроқ жой ажратиш, ўқийман, юрт равнақига ҳисса қўшаман, дейдиган қизларга имтиёзлар бериш, тахсил муддатини уч йилликка ўтказиш борасидаги фикрлар билдирилганда, сабоқ

лекин уни айтишга ҳеч ким журъат қилолмаган эди, деган фикрни англаш мумкин. Қишлоқ ҳаётини яхши биламиз: зўрга кун кўраётганлар, бир тайинли иши йўқ, ammo умидвор яшаётганлар ҳамма қишлоқдаям бор. Улар нега шу пайтгача ҳеч кимнинг хаёлига келмаган? Йиллар давомида ҳар йили 900 минг, бир миллион ишчи ўрни яратилди, деб ҳаммани алдаб келганлар қаёққа қараган эди? Шукрки, қорни тўқ билан қорни очининг нима иши бор, деган замонлар ўтди. Бугун ростини айтадиган, иситма чиқмасдан олдин дардни аниқлаш ва бартараф

ўйлайдиганларни бу жараёнга мутлақо яқинлаштирмаслик керак. Афсуски, ҳамма ўғирлик қурилишда. Пудратчи+буюртмачи+курувчи=кўзбўямачилик ҳолатларига нафақат чек қўйиш, балки бундайларнинг илдизига ўт қўйиш даркор. Агар шундай қилинса, одамлар қуриладиган уйлар сифатидан шикаоят қилмайди, фойдаланишга топширилган боғча ва мактаблар йил ўтмай ёрилиб кетмайди.

Умуман, Мурожаатномадаги ҳар бир масала одамни ҳаяжонлантирди, уйлантирди, қувонтирди, изтиробга солди. Айниқса, 2020 йилга "Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили" деб ном берилиши жуда-жуда маъқул бўлди. Бошқаларни билмадим, бу мен учун "Аввал иқтисод, кейин сиёсат" деган

Пудратчи+буюртмачи+курувчи=кўзбўямачилик

жараёнида талабага ўз йўналишидаги фанларга кўпроқ ургу берилиши, ортиқча фанларга чек қўйилиши ҳақида айтилганда, ишонинг, муҳташам зал бир қалқиб кетгандай бўлди. Зотан, бу ҳар биримизнинг дилчимиздаги орзу истаклар ифодаси эди.

Мурожаатномада ўттиз, балки ундан ҳам кўп йиллар давомида айтилмаган яна бир гап тилга олинди. Бу камбағаллик. Шунинг учунмикан Президент шу гапни ишлатганда, залда ўтириганлар бир-бирига қаради. Бундай қарашлардан шунча дардимиз бор эдию,

этадиган фурсат етди. Табиийки, бу борада тегишли дастурлар ишлаб чиқилиб, амалиётга татбиқ этилади. Ammo ҳамма гап ана шу "татбиқ"да. Бунга виждонан ёндашилмас экан, гаплар қуруқ, ишончлар сўниқлигича қолиб кетавради. Яъни, солдарақ қилиб айтсак, масалан, бир мактаб биносини тиклаш учун унинг пойдеворига 100 тонна цемент кетадиган бўлса, шунинг тенг ярмини сотиб, ўрнига тупроқ, лойни аралаштириб иш қиладиган, кимларнингдир ҳалол ва машаққатли меҳнати эвазига ўзининг қорнини

нақлни ўзгартириб "Аввал маърифат, кейин сиёсат" дейишди ундади. Зеро, илм олмай туриб, бошқа мақсадлар ҳақида ўйлаш қийин.

Дунёда мамлакатлар кўп. Уларда сиёсатпарвар сиёсат бор, иқтисодпарвар сиёсат бор. Сизу бизнинг ичимиз, дилчимиздагини борича кўрсатиб, эртанги ҳаётимизни фаровон этишга аниқ дастур бўлган Мурожаатномани эшитиб, унинг жонқуяр ташаббусқори сиёсатини инсонпарвар сиёсат десмаслик мумкин эмас.

Мақсуд ЖОНИХОНОВ

Улуғларга ардоқ, ёшларга сабоқ

Жамиятимизнинг устун саналган илм-маърифат, маданият, санъат, сиёсат ва бошқа соҳалар инсонни тинимсиз ўқиш, ўрганиш, излашга чорлайди. Бу йўлда азалдан пир, устоз, мураббий, раҳнамо, муришд, мударрис, муаллим, тарбиячиларнинг ўнгилари ёки ёзиб қолдирган қўлланмалари асосида ёш авлод тарбия топади. Бу ўринда XX аср бўсағасидаги Туркистон ижтимоий-сиёсий ҳаракатчилигининг йирик намоёниси, янги давр ўзбек маданиятининг асосчиси Маҳмудхўжа Беҳбудий номи биринчилар қаторида тизга олинади.

Давлатимиз раҳбари Олий Мажлисга Мурожаатномасида Маҳмудхўжа Беҳбудий таваллудининг 145 йиллигини муносиб нишонлаш борасида фикр билдирди: "Умуман, биз жаҳидчилик ҳаракати, маърифатпарвар боболаримиз меросини чуқур ўрганишимиз керак. Бу маънавий хазинани қанча кўп ўргансак, бугунги кунда ҳам бизни ташвишга солаётган жуда кўп саволларга тўғри жавоб топамиз. Бу бебаҳо бойликни қанча фаол тарғиб этсак, халқимиз, айниқса, ёшларимиз бугунги тинч ва эркин ҳаётнинг қадрини англаб етати".

Дарҳақиқат, Беҳбудий ўз даврининг катта муаллимларидан бири эди. У Туркистонда "Усули ҳадид", "Усули савғия" номлари билан шуҳрат топган янги мактабни ташкил этиб, унда янгича ўқитиш тизимини тарғиб этди. Шу билан бирга бу мактабларга "Рисолаи асбоби савод", "Рисолаи жузурфияи умроний", "Рисолаи жузурфияи Русий", "Китобатул-атфол", "Амали-

ёти ислом", "Тарихи ислом" каби китобларини ёзиб, уларни тарғиб этишда жонбозлик кўрсатди.

Хар доим биринчилар галаба қозонади, деган нақд бор. Айнан 1913 йилда Беҳбудий тарафидан "Самарқанд" газетасининг чоп этилиши ҳам ўша давр учун қутилмаган жасорат саналарди. Гарчи, унинг бор-йўғи 45 та сонни чоп этилган бўлса-да, ундан кейин ташкил этилган "Ойна" журнали ҳақида Зиё Саиднинг: "Хафталик, суратлик бу мажалла, асосан, ўзбек тилида бўлиб, унда ихчам форсий шеър, мақолалар, русча эълонлар ҳам бериб борилади... Кавказ, Татаристон, Эрон, Афғонистон, Ҳиндистон ва Туркиягача тарқалар эди... Жаҳидларнинг севикли журналлари эди..." деган фикри матбуот йўлида ҳам катта натижаларга эришилганини кўрсатади.

Беҳбудийнинг юқоридаги фаолияти фаҳатгина бир миллат учун эмас, балки умуммиллат учун қилинган савб-ҳара-

катлар эканлигига гувоҳ бўламиз. Айнан мана шу соҳада журналистларга ҳам унинг ҳаёт йўллари катта ўрناق бўлган.

Бугунги кунда "журналистларнинг обрўи тушди", "журналистлар таъмагирга айланди" қабилдаги гап-сузлар ҳам ўз зиммасидаги вазифани адо этолмаётганлар тарафидан юзага келмоқда. Бунга жавобан Юртбошимизнинг ўзи "Мен профессионал журналистларни ҳамма ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёрман", дея жамиятнинг камчиликларини очик-ойдин айтиб, илм-маърифат тарқатишда ОАВ жонқуярларига янада ишонч ва шижоат улашти.

Беҳбудий ўз давридаёқ ўзига ҳайкал ўрнатиб бўлган эди. Унинг "Падарқуш" пьесасининг ёзилиши, кейинчалик Авлюний томонидан саҳналаштирилиши драматург учун катта эътироф эди. А.Н.Самойлов ҳам бу ҳақида шундай ёзди: "Туркистонда янги адабиёт майдонга келди. Бу мен учун қутилган ҳол эди... Янги адабиётнинг маркази — Самарқанд... Ёш қаламкашларнинг бош илҳомчиси самарқандлик муфти Маҳмудхўжа Беҳбудийдир".

"Падарқуш"нинг гоёсига назар ташласак, аввало илмсиз, маърифатсиз боланинг қанчалар жаҳолат боғқоғи боғици, унинг ёши улғайиб боргани билан онги улғаймаслигини, бу эса охир-оқибат ўз отасининг қотилдига айланишини солда тил билан ифодалаб, жамиятнинг маърифатга чақирганини

Эҳтиром

кўриш мумкин. Юқоридаги мурожаатномани тинглаган киши, Беҳбудий номини эшитганда худди шу воқеаларни эслаб жумбушта келади. Бугун ҳам ёшларнинг тарбияси ва уларнинг келажаги ҳақида кайғуриш долзарб масалалардан бири бўлиб келмоқда. Албатта, бу йўлда аждодларимиз қолдирган ибратли ҳаёт йўли ҳамда улар ёзиб қолдирган китоблар асқотиши аини ҳақиқатнинг ўзгинаси.

Хулоса қилиб айтганда, халқ ўз қахрамонларини танийди ва ардоқлайди. Бунга сиёсий даражада эътибор қаратилиши эса бизни яна бир бора тўқинлантириб, келажакка бўлган ишончимизни оширади. Ёш авлод қалбида эса жамият манфаатлари учун умрини бағишлаган шахсларга нисбатан эҳтиром ҳосил бўлади.

Бегали ЭШОНҚУЛОВ
"Жамият" муҳбири

Уй-жой шароитларини яхшилашга эҳтиёжманд меҳнат мигрантларига кўп квартиралардан хонадонлар ажратиш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасини барчамиз зўр ҳаяжон ва қувонч билан тингладик. Юртбошимиз ўз мурожаатномасида дастлаб, 2019 йилда бир қанча ижобий натижаларга эришилганини таъкидлаб ўтди. Жумладан, амалга ошираётган ислохотларимиз жаҳон ҳамжамияти томонидан муносиб баҳоланётгани, хусусан, дунёдаги нуфузли нашрлардан бири — “Экономист” журнали Ўзбекистонни 2019 йилда ислохотларни энг жадал амалга оширган давлат — “Йил мамлакати” деб эътироф этганини айтиб ўтди.

Келажак дастури

Бу хушxabар барча юртдошларимизни бирдек қувонтирди. Чунки, бу улкан ютуқларга осонликча эришилмагани, бу даврда ҳукуматимиз, айниқса, Президентимиз қанча туну кунларни бедор ўтказганини ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Юртбошимиз ўз мурожаатида ўтган йили амалга оширилган ишларни танқидий таҳлил қилиб, бир неча хулосаларни алоҳида таъкидлаб ўтди:

Аввало, барча даражадаги раҳбарлар эришилган дастлабки ижобий кўрсаткичларга махлиё бўлиб, хотиржамлиқка асло берилмаслиги кераклиги, янги Парламент ва ҳукуматнинг келгуси 5 йилдаги фаолиятининг пировард мақсади — Ўзбекистонда яшаётган кўп миллатли халқимиз ҳаётини юксалтиришдан иборат бўлиши шартлиги;

Бошқарув тизими сифатини оширишда “Халқ давлат органларига эмас, балки давлат органлари халққа хизмат қилиши керак”, деган асосий тамойилни амалда тўлиқ таъминлаш бўйича ҳали кўп иш қилишимиз зарурлиги;

Виртуал ва Халқ қабулхоналарига йилга 1 миллиондан зиёд мурожаат келиб тушаётгани халқ билан мулоқотни янги bosқичга олиб чиқишни талаб этиши каби йўналишлар шулар жумласидан.

Ваҳоланки, биз Ўзбекистонни

ривожланган мамлакатга айлантиришни мақсад қилиб қўйган эканмиз, бунга фақат жадал ислохотлар, илм-маърифат ва инновация билан эриша олишимиз мумкинлигини таъкидлаб, чинакам маърифат ва юксак маданият эгаси бўлиш узлуксиз ҳаётий эҳтиёжга айланиши кераклигини айтиб ўтди.

Мамлакатимизда илм-фанни янада равнақ топтириш, ёшларимизни чуқур билим, юксак маънавият ва маданият эгаси этиб тарбиялаш, рақобатбардош иқтисодиётни шакллантириш борасида бошлаган ишларимизни жадал давом эттириш ва янги, замонавий bosқичга кўтариш мақсадида Юртбошимиз 2020 йилга “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”, деб ном беришни таклиф этди.

Шунингдек, 2020 йил номида белгиланган соҳаларни устувор даражада ривожлантириш ва ислох этиш бўйича кенг қўламли ишларни амалга оширишимиз лозимлигини, хусусан, боғча ёшидаги болаларни мактабгача таълим билан қамраб олиш даражасини жорий йилда 60 фоизга етказишимиз зарурлигини таъкидлаб ўтди. Ушбу мақсадларга шу йилнинг ўзида бюджетдан қарийб 1,8 триллион сўм маблағ ажратилишини маълум қилди.

2020 йилда бюджетдан ажратиладиган маблағ ҳисобидан 36 та янги

мактаб қурилиб, 211 таси капитал таъмирланиши, шунингдек, 55 та хусусий мактаб ташкил этилиб, улар сони 141 тага етказилишини, шу жумладан, педагогик маҳорат ва малака даражасига эга бўлган, ўз ишида аниқ натижаларга эришган ўқитувчиларга юқори маош тўлаш тизимини жорий этишни айтиб ўтди.

2020 йилда халқимиз тарихининг мураккаб давларида маърифат машъаласини баланд кўтарган улғу алломаларимиз, ҳадисшуносларимиз ҳаёти, илмий меросига бағишланган халқаро илмий-амалий конференциялар ташкил этиш каби қатор таклифлар халқимизнинг қалбидagi эзгу орзулар рўёби сифатида намоён бўлди, менимча. Чунки, бизнинг алломала-

келгусида мамлакатимизнинг ривожига ҳамда халқимизнинг фаровон ҳаёт кечириши борасидаги қалб даъватидир. Бу даъватга лаббай деб жавоб бериб, Юртбошимизга камарбаста бўлмаган кишининг Ўзбекистон нонидан еб, сувидан ичишига маънавий ҳаққи йўқ, деб ўйлайман.

Юртбошимиз ўз мурожаатларида бежизга Имом Бухорий бобомиз китобидagi “Барча амаллар ниятга қараб бўлади” деган муборак ҳадисни мисол келтирмади. Зеро, пок ниятлар билан бошланган хайри ишлар, албатта, ижобат бўлади.

Закрилла НЕЪМАТ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

Президентимизнинг Олий Мажлисга мурожаатномасидан:

— Олий ўқув юртларида давлат грантлари икки баробар кўпайтирилади. Қизлар учун олий ўқув юртларида алоҳида грант ўринлари ажратилади.

— Яқин икки йилда қишлоқ ва маҳаллаларни тезкор интернет билан таъминлашимиз керак.

— Прописка масаласи қонуний ҳал этилмаса, бу муаммони бартараф этиб бўлмайди. Инсон ўзи хоҳлаган жойида яшаши, ишлаши лозим.

— Энг катта масала — ҳалоллик вакцинасини қаердан олашимиз?

— 30 июль — Халқаро дўстлик куни муносабати билан Дўстлик ҳафталиги ва Дўстлик халқаро форумини илк бора юртимизда нишонлашни таклиф этаман!

— Мен профессионал журналистларни ҳамisha ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёрман.

— Тарихнинг янги саҳифасини яратишга қодирмиз!

Энг катта бойлигимиз

Юртбошимиз томонидан 2020 йилнинг “Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили” деб эълон қилиниши бизни ниҳоятда қувонтирди. Негаки, бугун бутун дунё ҳамжамиятида илғор технология ва рақамли иқтисодиёт мисли кўрилмаган даражада ривожланаётган бир даврда замонавий билимларга эга бўлишимиз ва илм-маърифат йўлида доимо изланишда бўлишимиз келажакимизни белгилаб берадиган асосий мезонлардан бири бўлиб қолаётгани аниқ.

Мурожаатномада таъкидлаб ўтилган “Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш концепцияси”нинг ишлаб чиқиши ҳақидаги фикрлар мамлакатимизда инсон омилининг янада оширилиши, фуқаролар турмуш шароитини яхшилаш каби муҳим ишларнинг бошида Юртбошимиз турганини кўрсатади.

Одамларнинг турмуш ша-

роити қай даражада, хоҳ бой, хоҳ камбағал бўлсин, у маҳаллада яшайди. Озми-кўпми, маҳалла ишларига аралашади. Бундай юмушларда уларнинг айримлари фаолият ҳам кўрсатади. Бугун биз ана шу фаолиратимизга таянган ҳолда ҳар бир маҳаллада, одамлар ўртасида Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасини

ўқиб-ўрганмоқдамиз.

Шарқ донишмандлари айтганидек, “Энг катта бойлик — бу ақл-заковат ва илм, энг катта мерос — бу яхши тарбия, энг катта қашшоқлик — бу билимсизликдир!”, дейилади Мурожаатномада.

Демак, ҳаммамиз учун замонавий билимларни ўзлаштириш, чинакам маъри-

фат ва маънавият эгаси бўлиш доимий ҳаётий эҳтиёждир. Тараққиётга эришиш учун рақамли билимлар ва замонавий ахборот технологияларини эгаллаш зарур, албатта.

Аслида биз учун маърифатли миллатимиз, ўлмас қадриятларимиз энг бебаҳо бойлик. Фарзандларимиз ота-боболаримиздан асрлар оша мерос бўлиб келаётган ўзбекона тарбия асосида камолга етмоқда. Билимсизлик халқимиз учун бутунлай ёт нарса. Азал-азалдан ҳам шундай бўлиб келган. Буни аждолларимиз ҳаёти ва фаолиятлари асосида битилган асарлардан ҳам англаймиз.

Президентимиз доимий равишда ҳаётимизга инновацион технологияларни жорий этиш, китоб ўқиш, маънавиятли, маданиятли бўлиш каби фазилатлар турмушимизни фақат ижобий томонга етаклаши ҳақида таъкидлайди. Яна илм-маърифатли бўлишни устувор вазифа қилиб қўйди. Аслида рақамли иқтисодиётнинг жорий этилиши ҳам айнан илм-маърифат билан боелик. Демак, энг катта бойлигимизни асраш, уни кўпайтириш ҳар доим ўз қўлимизда бўлган.

Бадриддин НАСРИЕВ,
Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Самарқанд вилояти бошқаруви раиси

Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Атамалар комиссияси ташкил этилди.

ЯНГИ ҒОЯ, ЯНГИ ТАШАББУСЛАР БИЛАН

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Кенгашининг илк йўғилиши ўтказилди

Унда давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биринчи ташкилий мажлиси ва Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисидаги маърузалари ҳамда Олий Мажлисга Мурожаатномасининг мазмун-моҳиятини чуқур ўрганиш, уларда белгиланган устувор вазифалар ижросини таъминлашда парламентнинг доир масалалар муҳокама қилинди.

Президентимиз сиёсий, иқтисодий, ижтимоий жиҳат-

дан стратегик аҳамиятга эга, жамиятимиз ҳаётини, фуқароларимизнинг фаровон турмушини таъминлашга доир муҳим масалаларга эътибор қаратиш асосида бу борада янги Ўзбекистоннинг янги шаклланган парламенти олдида ҳам қатор масъулиятли вазифаларни қўйди.

Йўғилишда Олий Мажлис Қонунчилик палатасида тузилган барча қўмиталар ҳамда депутатлик биллашмалари давлатимиз раҳбарининг маърузалари ва Мурожаатномасидан келиб чиқадиган ана шундай муҳим вазифаларни белгилаб олгани, уларда қўйилган топшириқларнинг барчасини бекаму қўст бажариш, илгари сурилган ғоя ва ташаббусларни ҳаётга изчил татбиқ қилишга киришилгани қайд этилди.

Бу борада парламент қўйи палатаси томонидан амалга ошириладиган зарур ишларни ўзида акс эттирган Чора-тадбирлар дастури лойиҳаси муҳо-

кама этилди. Мазкур дастурни янада такомиллаштириш, пишиқ-пухта ҳолда қабул қилиш учун ишчи гуруҳи тузилди. Шу билан бирга Қонунчилик палатасининг Спикери, унинг биринчи ўринбосари ва ўринбосарлари ўртасидаги вазифалар тақсимот қилинди. Айни вақтда янги парламент институти бўлиш Спикернинг биринчи ўринбосари фаолиятининг асосий йўналишлари аниқ белгилаб олинди.

Равшан МАМУТОВ,
Аграр ва сув ҳўжалиги масалалари қўмитаси раиси:

— Президентимиз Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биринчи йўғилишидаги нутқида ҳар бир қонуннинг, таъбир жоиз бўлса, қўзи, оёғи, ижроси бўлиши лозим. Қонун қабул қилиндими, албатта, ҳаётда ўзгариш бўлиши керак, деган эди. Шундай экан, нафақат қонуннинг, балки биз — парламент аъ-

золари қабул қилаётган қарорлар, ишлаб чиқаётган чора-тадбирлар ҳам мамлакатимиз ҳаётида қандайдир ўзгариш ясамоғи керак.

Шу маънода, палатанинг Чора-тадбирлар дастури лойиҳасини қўмитамизда ҳам кенг муҳокама қилдик, уни такомиллаштириш юзасидан тузилган ишчи гуруҳи таркибига қўмитамиз аъзолари орасидан ўз вакилимизни киритдик. Бугунги Кенгаш йўғилишида ишчи гуруҳга ўз таклифларимизни бердик.

Дурбек АХМЕДОВ,
Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитаси раисининг ўринбосари:

— Энди, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, биз депутатлар ташаббус кўрсатиш учун ўз устимизда мунтазам ишлашимиз, ҳар бир соҳа бўйича қабул қилинган қарорда халқ манфаатлари йўлида мустақкам замин яратишимиз

керак. Сайловчилар биздан ташаббус кўрсатиб, ўз муқобил фикримизни, қатъий сиёсий иродаимизни намоён этишимизни кутмоқда.

Уйлайманки, бугунги Кенгаш йўғилишида белгилаб олинган вазифалар ана шундай юксак мақсадларимизни рўбга чиқаришга ёрдам беради.

Янги таркибдаги депутатларда парламентда фаолият кўрсатиш кўникмаларини шакллантириш ҳамда уларнинг касбий маҳоратини ошириш мақсадида семинарлар, машғулотлар ўтказиш режасини ишлаб чиқиш ҳақидаги масала ҳам муҳокама марказида бўлди.

Йўғилишда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Кенгаши ваколатига қирадиган бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилиб, қарор қабул қилинди.

Олий Мажлис
Қонунчилик палатаси
Матбуот хизмати.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг янги таркиби қонун ижодкорлиги жараёнларига киришиб кетди. Айни пайтда парламент қўйи палатаси қўмиталарида бир қанча қонун лойиҳалари биринчи ва иккинчи ўқишларга тайёрланмоқда.

Овчиликнинг ҳуқуқий асоси такомиллашади

Хусусан, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалалари қўмитаси аъзолари Қонунчилик палатаси депутатлари томонидан киритилган «Ов қилиш ва овчилик ҳўжалиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини иккинчи ўқишга тайёрлаш юзасидан муҳокама-лар ўтказмоқда.

Муҳокамалар жараёнида, депутатлар томонидан қонун лойиҳасининг айрим моддалари юзасидан аниқлаштирувчи саволлар берилди. Жумладан, қонун лойиҳасидаги аҳоли пунктлари-ҳудудларидаги сув объектларида ов тартиби қандай амалга оширилиши, «ўлжа олиш...» логан жумласи қизгин баҳс мунозараларга сабаб бўлди.

Шунингдек, «илмий ва назорат ишларини амалга ошириш учун ов қилиш» жумласида «илмий» ва «назорат ишлари»ни алоҳида моддага ажратиб таклиф қилинган бўлса, овчилик минимумини топшириш тартиби ва шартлари, умумий фойдаланиш тартибида балиқ овлаш чекланиб қолмайдими, ов қилиш тарти-

бига кўра, 5 килограммдан ортиқ балиқ тутиш қайси нормалар билан тартибга солинадиган мазмунидаги саволлар ўртага ташланди.

Ишчи гуруҳи қонун лойиҳасининг ҳар бир моддасини синчковлик билан кўриб чиқиб, қатор ўзгаришлар киритмоқда. Жумладан, гайриқонуний ов қилиш (браконьерлик) масаласи акс этган моддага ов қилиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларсиз ов қилиш жумласидан сўнг «бундан табиий сув ҳавзаларида балиқларни умумий фойдаланиш тартибида овлаш мустасно» каби аниқлаштирувчи норма киритилмоқда. Бу билан аҳоли томонидан табиий сув ҳавзаларида балиқларни умумий фойдаланиш тартибида овлаш гайриқонуний ов қилишга кирмаслиги белгилаб қўйилмоқда.

Қонун лойиҳасини такомиллаштириш ишлари давом этмоқда.

Олий Мажлис
Қонунчилик палатаси
Матбуот хизмати.

“Яширин иқтисодиёт”га барҳам берилади

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида 2020 йил ва кейинги йилларда иқтисодиёт соҳасида амалга оширилиши зарур бўлган дастурий ва мақсадли вазифаларни белгилаб берди.

Буларнинг ичида мамлакатимиз келажаги ва халқимиз фаровонлигининг энг муҳим омили бўлган — макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш ва инфляцияни жилволаш борасида бугун олдимизда турган долзарб вазифаларни амалга ошириш йўналишлари белгилаб берилди.

Жумладан, инфляциявий таргетлаш тизимини тўла жорий қилиш, тегишли вазирлик ва идоралар томонидан иқтисодий ўсиш билан инфляция ўртасида мувозанатни таъминлаш ҳамда ташқи хавф-хатарларни доимий ҳисобга олиш, асосий эътиборни нархларни белгилашга эмас, балки соғлом рақобатни таъминлаш орқали, уларни пасайтиришга ва сифатни оширишга қаратишимиз кераклиги қайд этилди.

Бу борада парламент ва Ҳукумат олдида “Табиий монополиялар” ва “Рақобат” тўғрисидаги қонунларни янгилаш ҳамда иқтисодиётда рақобат муҳитини шакллантириш стратегиясини ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Президентимиз истеъмом бозорид

озик-овқат маҳсулотлари нархи барқарорлигини таъминлаш мақсадида мева-сабзавот, чорвачилик ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ҳамда “даладан дўконгача” бўлган узлуксиз занжирни яратиш вазифасини илгари сурди.

Яна бир ўта муҳим вазифа сифатида иқтисодиётни юқори суръатлар билан ривожлантиришнинг асоси бўлган фаол инвестиция сиёсатини изчил давом эттириш белгиланди. Шу билан бирга иқтисодий юксалишни таъминлашнинг муҳим омили бўлган замонавий инфратузилма барпо этиш ва уни ривожлантириш борасида ҳам аниқ вазифалар белгиланди.

Замонавий инфратузилма яратиш, мавжуд тизимни модернизация қилиш учун қанчалик қийин бўлмасин, ҳар йили инвестиция дастури доирасида катта маблағ ажратиш, бу йўналишдаги ишларни жадал давом эттириш лозимлиги белгилан-

ди. Энди тadbirkorлик субъектлари ва янги иш ўринлари ҳудудлар раҳбарлари фаолиятини баҳолашда энг асосий мезон бўлади.

Юқоридагилар билан бир қаторда ислохотларимизга жиддий тўсиқ бўлаётган “яширин иқтисодиёт”га барҳам бериш борасида Вазирлар Маҳкамасига унинг вужудга келиш омилларини чуқур таҳлил қилиб, унга қарши курашиш дастурини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш вазифаси қўйилди.

Мурожаатномада Бюджет маблағларининг мақсадли ва оқилона сарфланиши устидан назоратни янада кучайтириш зарурлиги таъкидланиб, Қонунчилик палатаси томонидан Ҳисоб палатасини жалб этган ҳолда, ушбу маблағларнинг мақсадли ва самарали ишлатилишини жойларга чиқиб, мунтазам равишда ўрганиб бориши мақсадга мувофиқлиги қайд этилди. Шунингдек, Ҳукуматга халқроқ экспертларни жалб қилган ҳолда, “Давлат молиявий назорати тўғрисида”ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Абдурашид Тўхтабоев,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

Ушбу саҳифа Олий Мажлис ҳузуридаги Нодавлат тоғжорат тағшилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонднинг “Фаровон ҳаёт қонун устуворлигида” грант лойиҳаси асосида тайёрланди.

Чорвачилик ва унинг тармоқларини ривожлантириш Республика кенгаши ташкил этилди ҳамда унинг асосий вазифалари белгиланди.

“Хавотирланма, сен биринчи ўринни оласан!”

Мактаб давридаги билимлар беллашуви — олимпиада ҳеч кимнинг ёдидан чиқмаса керак. Ҳа, ўшанда мактабини шундай бўлгандир. Ҳақиқатдан ҳам билимлар беллашуви борган ўқувчилар имтиҳондан овоз бўлар эди-да...

Эсимда, баъзи синфдошларим ҳаттоки, мен ҳам билимлар беллашуви деганда имтиҳондан овоз бўлишни тушунар эдик. Балки тасаввуримизда шундай бўлгандир. Ҳақиқатдан ҳам билимлар беллашуви борган ўқувчилар имтиҳондан овоз бўлар эди-да...

Энг ёқтирган фаним она тили эди. Унга қизиқишим баланд бўлгани учун доим шу фандан билимлар беллашувига боришни хоҳлардим. Аммо ҳар гал мендан билими кучли ўқувчиларни олиб кетарди. Бошқа фандан эса боргим келмасди.

Бир кун биология фани ўқитувчимиз ёнимга келиб, эртага беллашуви қатнашимни айтди. Ҳайрон бўлдим. Сабаби, бу фандан унчалик яхши ўқимас

эдим-да. Тўғрироғи, кўпинча устозимнинг тоби қочиб, ўрнига бошқа фан ўқитувчиси кириб, олди-қочди гаплар билан дарсни тугатар эди.

Майли, борганим бўлсин! Билимлар беллашуви кетяпмиз, устозим “хавотирланма, сен биринчи ўринни оласан!” дерди. Мен бунини шунчаки тасалли, деб тушундим. Аслида, охириги ўринни олишга ҳам қўзим етмасди.

Назоратчилар томонидан берилган тарқатмаларга кўз югуртирдим-у, ҳеч нарсани билимаслигимга яна бир қарра амин бўлдим. Бўш вароқни топириб чиқишга уялиб, уйланиб, “ижод” қилиб юборсам бўладими. Кўзларимни чирт юмиб, вароқни тўлдириб, шезъ ёзиб

чиқдим...

Устозга қилган ишмни очик-ойдин айтдим. У ҳеч нарса демеди. Жавоблар эртага чиқади. Ҳаммаси расво бўлганини ўйлаб уйга қайтдим.

Орадан икки кун ўтиб, устозимдан билимлар беллашувида юқори ўрин олган ўқувчиларга совға берилиши, мен ҳам қатнашим кераклигини эшитдим. У ерда барча ўрин олганлар ўртага қақарилиб, фахрий ёрлиқ ва қимматбаҳо совғалар бериларди. Қилган ишим эсимга тушиб, “борсам, мени қақариб, шармандамни чиқаради”, деган ўйда устозимизга бормаглигимни айтдим. Устоз қўярда-қўймай, билагимдан судрагудек олиб кетди. Йўл-йўлакай ўрин олганим, қақирса, чиқишимни айтди.

Бегали Эшонқулов чизган сурат.

...Ўрин олганлар ўртага чиқишни бошлади. Бунини қарангки, “биология фанидан туман миқёсида учинчи ўринни олгани учун”, деб менинг исм шарифим ҳам ўқилди...

Гулҳаё ХУСАНОВА,
“Жамият” мухбири

“Онамнинг ўрнини ҳеч ким босолмайди”

Маҳаллада Сайфиевлар сулоласи ҳақида билмаган, уларни хурмат қилмаган одам йўқ. Отадан беш ўғил уч қиз бўлган бу оғайниларнинг барчаси ўқимишли, олий маълумотли, фаолияти давомида давлатнинг турли мансабларида ишлаб келган сердавлат, серфарзанд оилалардан. Уларнинг фарзандлари ҳам билимли, фикрлари теран, аввалгилар қаторида турли олийгоҳларда ўқиди, ўқияпти.

Бу беш ога инининг учинчиси ҳам катта ва масъулиятли вазифада ишларди. Унга Яратган битта фарзанд ато этди. Ишида хизмат сафарлари кўп бўлгани учун фарзанд тарбиясига даярли вақт ажрата олмади. Яқин-ёқин фарзанд бўлгани учун эркалатиб юборди. Кўлига китоб бермади. Аксарияти тенглошимиз бўлгани учун бу сулола фарзандларини яхши танирдик. Чиндан ҳам орасида бозори, иш ёқмас, дангаса бўлиб вояга етмагани ўша эрка ўғил бўлди...

Вақт ўтиб, уни уйлантиришди. Чол-кампион неваралар билан андармон турмуш кечиришди. Яқинда қишлоқ томонларга йўлим тушиб, ўша эрка ўғилнинг отасини қўриб қолдим. Анча ўзини олдириб қўйипти. Икки йилча аввал кампирдан ажраб қолган эди.

Аҳволи жуда абгор бўлиб, у акаси, бу укасининг уйида юраркан.

— Аёли вафот этгандан бери шу аҳволга тушиб қолди, — дейди акаси Зоҳид ота Сайфиев.

“Ака-укалар бирикиб, уйлантириб қўйсаларингиз бўлмайдами”, ачиниб сўрайман.

— Э, болам, шу ўғли ёшлиқидан қайта-қайта тайинлаб келдим, “боланга тарбия бер, келажакда жабрини ўзинг тортасан”, деб. Фойдаси бўлмасди. Ачинарлиси, барибир қўрққанним содир бўлди. Ҳаёт шу-да, ўғлим. Ўзи ҳақида тушунчаси бўлмаганини асло аяб ўтирмайди. Бир неча бор унга уқтиришга уриндик. Келин тушмагур ўтқири чиқиб қолди. Мол-дунё сабаб уйлантиришга кўнишмади. Баҳонаси “онамнинг ўрнини ҳеч ким босолмайди”. Шу онгли одамнинг гапими? Укам ҳам фарзанди, набираларининг юзидан ўтолмаппти.

У кишининг суҳбатларини олганман. Тарих, адабиёт, жўрофия, одамларнинг яшаш тарзи билан боғлиқ кенг қамровли тушунчаларга эга инсон. Мансабалик пайтлари ҳам беписандлик касалига ча-

линмаган. Барчага бирдек насихат ва ҳаёт тажрибаларидан улашиб юради. Оиласидаги бу каби аҳволи ҳеч кимга билдирмайди, ҳар доимгидай самимий. Ким ҳам фарзандидан шундай оқибат кўраётганини айта оларди.

Тан олиш керакки, ҳозир юртимизнинг ҳамма жойларида бундай ҳолат авж олганини, ёлғиз қолган отани уйлантиришга фарзандлар жиддий қаршилик қилаётгани бор гап. Ёки туға олмайдиган аёл қидираётганлари, ота яна уйланиб, фарзанд кўрганга ҳатто унга зуғум кўрсатиб, уни ўзи қурган уйдан қувиб юборган фарзандларни ҳам кўрапмиз, эшитаяпмиз. Бу ишлар Яратганга, отага осийлик бўлишини, оғир гуноҳ бўлишини ҳаммаимиз тушуниб етайлик. Чунки отамиз бўлмаганда биз ҳам бўлмасдик. Кейин туғилдиган тўдақларни ҳам ризқини биз эмас, балки Раззоқ сифати билан Яратган беради. Шундай экан оталарга бундай зулм қилишдан сақланайлик. Уларни бошимизда кўтариб юрайлик. Яратган барчаларимизни Ҳақ йўлидан адаштирмасин. Ота-оналаримизга меҳрибон фарзандлардан қилсин!

Нуридин УБАЙДУЛЛАЕВ

ЭЪЛОНИ: Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институтига Адлия вазирлиги томонидан 2011 йил 18 ноябрда берилган №165п-сонли Нодавлат нотижорат ташкилоти рамзи қайта давлат рўйхатига олингани ҳақидаги гувоҳнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ЭЪЛОНИ: Жўраев Музаффар Холмаматовичга 2014 йил 1 июлда Тошкент давлат аграр университети томонидан берилган В №751640 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

“Дугонам бир ‘йигит’ни деб ўзини осиб қўйди”

Буйракдаги тошни тушираман, деб касалхонада даволанишимга тўғри келди. Онам билан шифокор қабулига кирдик.

Бир ҳафта даволанадиган бўлдим. Палатани кўрсатишди. 2 та 50 ёшлар камаси аёл аллақачон жойлашиб олган. Ўзим тенги, ўзимдан бир икки ёш кичик ёш-яланглар ҳам талайгина экан.

Бир-икки кунда улар билан ҳам аҳил бўлиб кетдик. Адашмасам, тўртинчи ёки бешинчи кун гапдан гап чиқиб, ҳозирги йигит-қизларнинг қандай танишайтгани масаласи кўтарилди. 20-21 ёш атрофидаги бир қиз “дугонам бир ‘йигит’ни деб ўзини осиб қўйди”, дедю, кўзларида ёш билан бир воқеани сўзлаб берди.

Айтишча, маҳалласидан бир дугонаси телефон орқали 3 йилдан буён бир йигит билан гаплашаркан. Бу ҳақда қизнинг на ота-онаси на опа-синглиси хабардор. Фақат шу яқин дугонаси билган, холос. Улар маълум жойни тайин қилишиб учрашиш-

моқчи бўлибди. Дугоналар учрашувга, ўзидан олдинроқ келган йигитнинг кийимининг ранги, қаерда эканини сўраб, қайта олибди. Қарашсаки, 55-60 ёшлар орасидаги одам қизил нексианинг орқа томонида турганмиш. Бу шармандаликка чидай олмаган дугонаси дарҳол уйига бориб ўзини осиб қўйибди...

Тўғри, бунақа ҳолатлар ҳақида эшитганмиз. Лекин бошидан ўтказгандан эшитиб ҳаммамиз ёқа ушладик. Шунга ўхшаш ҳодисаларга нима сабаб бўлмоқда? Кўча-кўйда эътибор берсам, 1-синф боласида ҳам телефон. Бундан ташқари, телеграмм, инстаграм деганлари роса оммалашган. Албатта, ҳеч ким ўз жигарбандининг аллақандай техника қурбони бўлишини хоҳламайди. Буни чеклаб қўйиб бўлмайди. Фақатгина замонавий интернетдан тўғри фойдаланишни ўргатибгина “оммавий маданият”нинг салбий оқибатларидан асраб қолишимиз мумкин. Бунинг ўргатишдан эринмайлик. Чунки фойдаси ҳам, зарари ҳам, албатта, ўзимизга тегади.

Мадина ОТАБОЕВА,
ЎзЖОКУ талабаси

18 ёшга тўлмаган шахсларни қурилиш ишларида бетончи, ер қазувчи, қурилиш бўёқчиси, оҳак сундирувчи сифатида ишлатиш тақиқланади.

КОРОНА ВИРУС 'ВАЙРОНА' ВИРУС ВА

Мен биолог, бактериолог, вирусолог эмасман. Таҳсил олган соҳаларим асосан ижтимоий-гуманитар йўналиш. Шу сабабдан ижтимоий тармоқлардаги кўплаб "вирусолог" ва "Корона вирус мутахассислари" каби ўзим билмаган ва ақлим етмаган мавзу ҳақида ақлилиқ қилиб, фикр билдириш ниятидан йироқман. Бу ишни масалан соҳанинг мутахассиси бўлмиш Бахтиёр Шералиев ва унинг "Hujayra.uz" каналига қолдирамиз (@hujayrauz).

Корона вирус ҳам бошқа вируслар қатори тарқалганча тарқалар, ўлдирганча ўлдирар, ва няхоят, уни даволашнинг илмий ва тиббий чорасини топишади. Мен бунга ишонаман. Аммо микроскопда кўринмайдиган, тиббий йўл билан даволаб бўлмайдиган бошқа бир вайронкор вирус борки, у бутун дунёда Корона вирусдан минг марта тез тарқалмоқда ва уни даволаш қийин бўлади, деб кўркаман.

Бу ҳозирга қалар мавжуд бўлган миллатчилик ва ирқчилик вируслари бўлиб, улар ҳозир одамларда хитойликларга, баъзи давлатларда бутун осийликларга нисбатан нафрат ва адолатсиз айбловларни уйғотмоқда.

Дунё миқёсида осийлик кўринишида бўлган (хитойлик, япон, қозоқ ва ҳатто ўзбек) одамлардан эҳтиёт бўлиш, вагонларда улардан узоқлашиш, уларни дискриминация қилиш ҳолатлари авж олган. Бунга Хитойдаги Корона вирус қолиб, хитойликларнинг кўринишлари, урф-одатлари, дини ва динсизликларидagi фарқлар сабаб бўлган.

Асли миллатчилик, ирқчилик, умуман, дискриминацияга сабаб бу улардаги жисмоний ёки ижтимоий фарқлар ҳисобланади. Бу бизнинг ҳайвоний инстинктимиз ҳосили. Ҳар бир ибтидоий жонзот ўзига ўхшамаган бошқа жонзотдан хуркади. Одамлар эса бунини бошқа жонзотлардан ташқа-

ри бошқа одамлардан ҳам кўрқиб шакллари яратиб олганлар. Шу сабабдан кимнингдир тана ранги, кўзининг шакли, жинси, гавда ҳажми, пулининг миқдори ёки мансаби, эғнидаги кийими ва ейдиган таомларига бошқалар учун кўрқув объекти бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Мен Корона вирус чиққандан бери диний мутаассиблар айтаётган гаплардан ажабланмадим ва ҳатто улар нима дейишларини олдиндан билар эдим. Буни муҳокама қилиш ҳам шарт эмас. Уларнинг кўнгиллари шу билан таскин топса, ва бировга зарарлари тегмаса, гап йўқ. Улар 2012-2013 йилларда Корона вируснинг бошқа тури Саудия Арабистони ва яқин шарқ давлатларида тарқалиб, шундай ваҳимага сабаб бўлганида "худо арабларни жазолапти" демаганлари катта муаммо эмас. Бу ерда олдийгина дини бошқа ҳар қандай миллат, давлат ва халққа нисбатан ишлатиладиган диний дискриминация бор, холос.

Ундан кейин конспиро-

логик назариялар, масалан Хитой ўз аҳолиси сонини камайитириш учун вирус ўйлаб топганлиги-ю, АҚШ Хитойни синдириш учун бу вирусни тарқатганлиги ва ҳоказоларга ҳам бир нарса деймайман. Жавоби топилмаган ҳар қандай жумбоқли вазиятлар юзасидан бундай назариялар доим яратилган, келажакда ҳам яратилади ва унинг ишонувчилари доим бор бўлади. Одатда, бундай назарияларнинг ишонувчилари илми кам ва мураккаб муаммога тез ва осон жавоб изловчи инсонлар бўладилар. Энг асосийси, улар бу билан сизлик оқибатида мавжуд бўлмаслиги мумкин бўлган нарсалардан кўрқувни шакллантирадилар ва бундан руҳий азоб чекадилар.

Ижтимоий тармоқларда энг кенг тарқалган ва тарқалаётган жараён эса бу хитойликлар истеъмол қиладиган таомлар мавзусидир. Таом бу ҳар бир халқнинг табиий (географик), ижтимоий (сийсий ва ҳоказо), экологик шароитлар туйғули ўз эҳтиёжларини қондириш воситаси ҳисобланади. Шу

сабабдан дунёнинг қайсидир халқлари денгиз маҳсулотлари ва баликларни еса, кимлардир гўшт ва деҳқончилик маҳсулотларини истеъмол қилади. Кимлардир вегетарианликни ўзига одат қилган бўлса, бошқа кимлардир курт-қумурсқалар, ит, мушук ва сичқонларни ейиши мумкин. Ким учундир ит гўшти ейиш, ким учундир чўча гўшти ейиш, ким учундир от ва ҳатто ким учундир мол гўшти ейиш ақлга сизмас ҳолат ҳисобланади. Бу табиий ҳолат ҳисобланиб, уни тўғри тушуниш, шундайлигини англаш учун инсонга илм, фаросат ва имкон қадар дунё халқлари борасида тасаввурлар керак бўлади.

Акс ҳолда, бир муаммо юз бериши билан барча айбни "Фалон таом егани учун" халқни айблашга ўтиб кетилади. Нима эмиш, "хитойликлар ўзи шунақа исқирт халқ ва шунинг учун мана шунақа вирус пайдо бўлибди". Фаросат даражасига қараб, кимлардир "баттар бўлсин" деб кўшиб ҳам кўйяпти.

Аммо бир халқнинг таомлари сизниқидан фарқ қилгани учун у халқдан нафратланиш, уни дискриминация қилиш ва унга салбий тилақларни тилаш Коронадан ҳам хавфли вирус ҳисобланади. Чунки Корона вирусни кўрса, топса, даволада бўлади, аммо инсон руҳидаги хаасталикни даволаш осон бўлмайди. Миллатчилик, ирқчилик, умуман, айирмачилик касалига дучор бўлган одамларни даволаш учун бутун умр чора топилмаслиги мумкин. Бу вирус авжига чиққан давларда Гитлер миллионлаб инсонларни қирган бўлса, бошқа хуруж қилган пайтларида инсонлар бир-бирини ўлдириб турадилар. Дунёда биронта жанг бўлаётган ҳудуд йўқки, у ерда қандайдир фарқ сабабли урушмаётган бўлсалар.

Яна хитойликларнинг таомларига қайтаммиз. Ўз ҳимоям учун айтиб кўйай, мен хитойликлар таомларининг кўпларини емагман ва емасам ҳам керак. Аммо бу менинг эмас, хитой-

ликларнинг таоми. Улар бунини 100, балки 1000 йиллардан бери еб келади ва 1000 йиллардан бери Корона вирус тарқалмаган. Агар шу нарсаларни еса, албатта, Корона вирус тарқалмайдиган бўлса, ва шуни билиб туриб, уни ейишда давом этаверса, хитойликларни айблаш мумкин эди. Аммо 2020 йилда бир марта бир вирус тарқалгани учун бутун хитойликларга нисбатан нафратни шакллантириш касалликдан бошқа нарса эмас. Эслабид ўтаман, Корона вирус фожиясида асосий жабрдийдалар хитойликларнинг ўзлари бўлади. Уларни нимададир айблаш нотўғри.

Сўнгги йиллардаги эпидемияларни эслаб кўринг. Чўча гриппи, парранда гриппи ва қора мол телбалиги (янглишмасам). Буларнинг барчаси таомлар билан боғлиқ касаллик ва эпидемиялар. Уларда ҳеч қачон шу жониворларни ейдиган халқлар айбланмаган. Акс ҳолда, камида парранда ва қора мол эпидемияларида ўзбеклар исқирт, баттар бўлиши керак бўлган халқлар бўларди. Кимдир "Ит, сичқон ейдиган исқирт хитойликларнинг юртига ўқишга кетган ўзбекларни айблаб ёзганини кўриб қолдим. Бу энди касалликнинг ўтиб кетган тури бўлса керак. Хитойликлар ит, сичқон егани учун Хитойга, денгиз маҳсулотлари егани учун Францияга, кўй гўшти егани учун Ўзбекистонга, чўча гўшти егани учун Россияга бормаслик дегани қардан чикқан гап? Умуман, қайсидир халқ нимадир егани учун қаеградир бормаслик керак бўлса, одамлар ўз уйларида ҳам чиқмасликлари керак, бир хонадонда ейилмайдиган таомлар кўчиникида ейилмаслиги мумкин.

Корона вирус жуда хавфли бўлиши, кенг тарқалиб кўп инсонларнинг умрига зомин бўлиши мумкин. Ўрта асрларда каламушлар тарқатган вабо бутун Европани қамраб олгани бор гап. Аммо эпидемия ўтгач, у йўқ бўлади. Ҳозир илм-фан ривожланган, вирусни даволашнинг йўлини топишар.

Бизнинг руҳимиздаги, генимиздаги ибтидоий инстинктиммиз, биздан фарқлардан кўрқув ҳисси эса йўқолмайди. Уни фақат жилволлаш, бошқариш мумкин. Жилволлаш учун эса ўқиш, илм олиш ва шуурни кенг қилиб, дунёга ижобий қараш керак. Агар биз уни эмас, у бизни бошқарса, у вайрона вирусга айланади ва натижада Корона вирус ҳеч нарса бўлмай қолиши мумкин.

Дониёр РЎЗМЕТОВ

КЎЧИН ДАВОЛАШ — КЎЧИН ЎЗГАРИШ ЖАМИЯТИ ОФИСИ

ЖАМИЯТ

Муассислар:
Фуқаролик жамиятини ривожлантириш маркази.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурдаги Давлат бошқаруви академияси.
Ўзбекистон Нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси.
Ўзбекистон Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини

кўлаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат Фонди.

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси.
"Маҳалла" хайрия жамоат фонди.
Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси.
Ўзбекистон экологик ҳаракати.
Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси.
"Фуқаролик жамияти — Гражданское общество — Civil society" журнали.

Баш муҳаррир
Мақсуд ЖОНИХОНОВ

Тахрир хайъати:
Рустам Комиллов
Борий Алихонов
Акmal Саидов
Раҳмат Маматов
Ақтам Ҳайитов
Адҳам Икромов

Газета тахририятнинг компьютер бўлимида саҳифаланди.
"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди.
Манзил: Буюк Турон кўчаси 41.
Буюртма рақами Г-114 Адади: 1555.
Жума кунини чиқеди.
Қороз бичими А-3, ҳажми 2 босма табоқ, Баҳоси келишилган нарҳда.
Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигида 2006 йил 0010-рақам билан рўйхатга олинган.

ISSN 2010-7722

Навбатчи: Нуриддин Ҳайдуллоев

Дизайнер: Бегали Эшонқуллов

100000, Тошкент шаҳри Матбуотчилар кўчаси 32.
Маълумот учун телефонлар: (71) 233-72-77, 233-91-55
Реклама ва эълонлар учун:
Электрон почта: jamiyat@mail.uz
Газета индекси — 131
"ЖАМИЯТ"дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилми шарт.
ЎА Яқуни:
Топширилган вақти: 19.25
1 2 3 4 5 6

"Tashkent Pharma Park" инновацион илмий-ишлаб чиқариш фармацевтика кластери ташкил этилади.

XalqBanki

“СОВРИНЛИ”

МИЛЛИЙ ВАЛЮТАДАГИ
МУДДАТЛИ-ЮТУҚЛИ
ОМОНАТ ТУРИ

6 ОЙ

ОМОНАТНИ
САҚЛАШ
МУДДАТИ
2 000 000 СЎМ ВА
УНДАН ЮҚОРИ
ҚОЛДИҚҚА ЭГА
БЎЛГАН
ҲИСОБВАРАҚЛАР

ЙИЛЛИК
СТАВКАСИ
%

17

ЭНГ КАМ МИҚДОРИ БЕЛГИЛАНМАГАН.

Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг ваколатлари қайта кўриб чиқилади.